

Kšicová, Danuše

Za profesorem Jiřím Fraňkem

Opera Slavica. 2008, vol. 18, iss. 1, pp. 34-35

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116658>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

*** KRONIKA ***

Kytička pro Fiorellu

K aktivitám brněnského Ústavu slavistiky se loňského roku připojilo zřízení Kabinetu rusistických studií, v jehož čele stanula docentka Květuše Lepilová, jež získala grant pro rekvalifikaci středoškolských profesorů. Loňského roku se jí podařilo uspořádat ve spolupráci s dr. Jiřím Gazdou cyklus přednášek, na němž se podíleli přednášející Ústavu slavistiky. Výsledkem je i CD Rom *Inovace postgraduálního vzdělávání učitelů ruštiny*, který získali jak adeпти, tak přednášející. Téhož roku se K. Lepilové podařilo vydat praktickou příručku ruštiny *Rusky na cesty* (2007), navazující na kulturologické zaměření ostravské rusistiky, kde působila po odchodu z olomoucké Filozofické fakulty v 90. letech do konce roku 2006. Jako vedoucí katedry rusistiky ostravskou rusistiku profilovala podle potřeb současnosti, získala řadu grantů, v nichž se zaměřovala na praktické propojení lingvistiky s denní praxí. Doménou jejího badatelského zaměření se stala problematika řečové komunikace. Po léta se zabývá ontogenezí dětské řečové komunikace a čtenářství. Byla organizátorkou řady ostravských konferencí, do nichž zapojovala i studenty a jejich pedagogy z českých zemí i ze Slovenska.

Ke svým skrytým sedmdesátinám K. Lepilová uspořádala první konferenci na populární sémiotické téma textu a kontextu (*Text a kontext*, 2003). Z její iniciativy se v září minulého roku konalo v příjemném prostředí Luhačovic další setkání českých a slovenských lingvistů a literárních vědců, jehož výsledkem je nedávno vydaný sborník studií *Text a kontext* (2008), dokládající, jak užitečné je propojení těchto dříve nedílných disciplin, k nimž se v duchu moderního bádání připojuje i kulturologické srovnávání interdisciplinární.

Květuše Lepilová se tak v plné síle a svěžesti dožívá svých pětasedmdesátin. Do dalších let jí Ústav slavistiky přeje hodně zdraví, svěžesti a elánu.

Danuše Kšicová

Za profesorem Jiřím Fraňkem

Byly Vánoce. Protože se v dnešní uspěchané době většina korespondence vyřizuje elektronicky, usedla jsem jak obvykle k počítači. Místo novoročního přání jsem však psala kondolenci, protože mne v poště čekala smutná zpráva, že koncem roku zemřel profesor Jiří Fraňk (24. 11. 1922 - 30. 12. 2007). Ke svým pětáosmdesátinám ještě stačil v plné svěžesti uspořádat v sympatickém prostředí Klementina přednáškový blok, v němž dominovalo jeho vlastní vystoupení.

Znala jsem ho od studentských let, kdy jsem byla na měsíční praxi v pražském Odeonu, tehdy označovaném krkolomnou zkratkou SNKLHU, polidštěnou přezdívkou Krasavci. J. Franěk tam byl v padesátých letech vedoucím redakce české literatury. Neaktivnější léta však prožil na Filozofické fakultě Karlovy univerzity, kde se r. 1963 habilitoval. Sblížil se zvláště s profesorem Bohumilem Mathesiem, u něhož po válce studoval. Věnoval mu monografii (1963) a spolu s ním vydal ve své době vysoce ceněný dvousvazkový *Přehled sovětské literatury* (1965, 1971). Díky politickému uvolnění v 60. letech mohl Franěk r. 1967 přednášet v Bochumi. Po počátečním zájmu o dílo Gogolovo se J. Franěk v té době věnoval především meziválečnému období sovětské literatury, zvláště Maximu Gorkému a Michailu Šolochovovi. Kromě poetiky jejich tvorby mapoval rovněž pronikání ruské literatury do českého prostředí. V této souvislosti jsem se s prof. Fraňkem setkala r. 1985 na první čechovovské konferenci, pořádané v místě skonu A. P. Čechova v Badenweileru. Přednášel tam tehdy německy o českých překladech a inscenacích Antona Pavloviče. Jako překladatel odborné literatury se zabýval i problematikou překladu, psal doslovy k celé řadě knih, podílel se na českém výboru z díla M. Bachtina (*Formální metoda v literární vědě*, 1980). Z významných počinů překladatelských lze uvést jeho zásluhu na zpřístupnění *Slovníku ruské literatury 20. století* Wolfganga Kasacka (2000).

V poslední době však J. Fraňka přitahovala zejména problematika literárních podvrhů. Nejvíce pozornosti věnoval tajemným okolnostem vzniku *Slova o pluku Igorově*, v jehož starobylý původ nevěřil. Shromáždil k této problematice rozsáhlý materiál, přednášel o tom na různých místech republiky. Někdy v první polovině 90. let také v Brně. Bohužel analytickou monografii na toto téma již nestačil napsat. Mohl by to být úkol pro další generaci badatelů.

Další okruh Fraňkových zájmů souvisel s jeho židovským původem. Podílel se na vydání přednášek z pražského Židovského muzea *Židovští autoři v literaturách evropských zemí* (1999). Poměrně nedávno jsem od prof. Fraňka dostala trojjazyčně napsanou knížku (česky, anglicky, německy), nazvanou jménem otce jeho mladého přítele z terezinského gheta Ota Ginz (2005). Je to poutavé vyprávění o talentovaném čtrnáctiletém chlapci Petrovi Ginzovi, popraveném r. 1944 v Osvětimi, a jeho otci Otovi, který si za první světové války psal těsnopisný deník o svých válečných zkušenostech českého legionáře v Rusku. Ginz pracoval r. 1918 až do svého odjezdu do Čech v mlýně na Donu, jehož spolujatelem byl otec budoucího slavného spisovatele Michaila Šolochova. Fraňkovi se se značnými potížemi podařilo najít paní schopnou přečíst starý těsnopisný text, z něhož vybírá a přetiskuje nejzajímavější pasáže, dokreslující atmosféru Čechů v ruském zajetí. S překvapením zjišťuje, že zajatci dostávali z domova dopisy i zásilky a že za svoji práci byli placeni. Spisovatelovy rodiče líčí jako přívětivé lidi, kteří se o přidělené lidi dovedli dobře postarat. I v této malé knížce dovedl J. Franěk spojit svoje zájmy literární s obecně lidskými, o nichž jsem se mohla přesvědčit i z velmi přátelských dopisů, které mi čas od času posílal. Díky za vše.

Danuše Kšicová